

Úvod	3
Seznam tabulek.....	6
Seznam grafů	8
Seznam map a kartogramů	10
1. Vymezení venkova	11
1.1. Obecné poznatky k vymezení venkova	11
1.2. Vymezení venkova v národních dokumentech	12
1.3. Venkov a dokumenty na regionální úrovni.....	13
1.4. Výběr vhodné varianty pro vymezení venkova.....	14
1.5. Varianta použitá pro mezikrajské srovnání v kapitole 4.....	15
1.6. Varianta použitá pro hodnocení postavení venkova v Pardubickém kraji v kapitole 2.....	16
2. Venkovský, přechodný a městský prostor v Pardubickém kraji	21
2.1. Území, sídelní struktura, dostupnost	21
2.2. Obyvatelstvo	26
2.3. Ekonomika	35
2.4. Trh práce.....	41
2.5. Bydlení, bytová výstavba	50
2.6. Občanská a technická vybavenost	59
2.7. Porovnání venkovského, přechodného a městského prostoru kraje ve vybraných ukazatelích	63
2.8. Územní rozdíly ve venkovském území kraje (shluková analýza)	64
3. Vývoj zemědělství a lesnictví v Pardubickém kraji	73
3.1. Zemědělství.....	73
3.2. Lesnictví	93
4. Mezikrajské srovnání venkovského a městského prostoru.....	99
4.1. Území, sídelní struktura, dostupnost	100
4.2. Obyvatelstvo	105
4.3. Ekonomika	110
4.4. Trh práce.....	116
4.5. Bydlení, bytová výstavba	125
4.6. Občanská a technická vybavenost	130
4.7. Postavení venkovského a městského prostoru Pardubického kraje v ČR	134
Závěr	143
Příloha 1 Seznam ukazatelů ČSÚ k problematice venkova s daty dostupnými do úrovně obcí.....	145
Příloha 2 Přehled obcí v Pardubickém kraji se zařazením do typu prostorů.....	147
Příloha 3 Zkratky názvů krajů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností a správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.....	156
Seznam použité literatury a informačních zdrojů	157

SEZNAM TABULEK

Tab. 1.6.1 Základní údaje o obcích Pardubického kraje ve venkovském, přechodném a městském prostoru podle vymezení krajského a republikového k 31. 12. 2008	17
Tab. 2.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008	21
Tab. 2.1.2 Vybrané relativní ukazatele územní a sídelní struktury k 31. 12. 2008	22
Tab. 2.1.3 Struktura půdního fondu k 31. 12. 2008	24
Tab. 2.1.4 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností v roce 2008	25
Tab. 2.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008	26
Tab. 2.2.2 Porodnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	28
Tab. 2.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	29
Tab. 2.2.4 Sňatečnost, rozvodovost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	30
Tab. 2.2.5 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	31
Tab. 2.2.6 Stěhování mezi obcemi v letech 2005 až 2008	32
Tab. 2.2.7 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001	33
Tab. 2.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele	35
Tab. 2.3.2 Změna počtu ekonomických subjektů v letech 2001 až 2008	36
Tab. 2.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky k 31. 12. 2008	37
Tab. 2.3.4 Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008	38
Tab. 2.3.5 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2008	39
Tab. 2.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v roce 2008	40
Tab. 2.3.7 Veřejné rozpočty v letech 2003 až 2008 (roční průměr)	40
Tab. 2.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce	41
Tab. 2.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle věku k 1. 3. 2001	42
Tab. 2.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001	43
Tab. 2.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001	45
Tab. 2.4.5 Nezaměstnanost	48
Tab. 2.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008	49
Tab. 2.5.1 Domovní a bytový fond v roce 2001	50
Tab. 2.5.2 Stáří domů a podíl rodinných domů a bytů v nich v roce 2001	52
Tab. 2.5.3 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu v roce 2001	53
Tab. 2.5.4 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001	54
Tab. 2.5.5 Dokončené byty na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	56
Tab. 2.5.6 Průměrná obytná plocha bytu dokončeného v letech 2001 až 2008	58
Tab. 2.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského a přechodného prostoru v roce 2006	59
Tab. 2.6.2 Vybavenost obcí venkovského a přechodného prostoru zdravotnickými zařízeními v roce 2007	60
Tab. 2.6.3 Technická vybavenost obcí venkovského a přechodného prostoru v roce 2006 (2007)	62
Tab. 2.8.1 Vybrané ukazatele o území, sídelní struktuře a obyvatelstvu ve venkovském a přechodném prostoru správních obvodů POÚ Pardubického kraje	64
Tab. 2.8.2 Vybrané ukazatele o ekonomice a trhu práce ve venkovském a přechodném prostoru správních obvodů POÚ Pardubického kraje	65
Tab. 2.8.3 Vybrané ukazatele o bytové výstavbě a vybavenosti obcí ve venkovském a přechodném prostoru správních obvodů POÚ Pardubického kraje	66
Tab. 2.8.4 Rozdělení správních obvodů POÚ Pardubického kraje do shluků pomocí Wardovy metody	66
Tab. 3.1.1 Počty hospodařících subjektů a obhospodařovaná půda v krajích ČR v roce 2007	73
Tab. 3.1.2 Převažující zaměření hospodařících subjektů v krajích ČR k 30. 9. 2007	74
Tab. 3.1.3 Obhospodařovaná půda fyzickými a právníckými osobami v okresech Pardubického kraje v roce 2007	76

Tab. 3.1.4 Zemědělské podniky podle počtu pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007	77
Tab. 3.1.5 Pracovníci v zemědělství podle věku v krajích ČR k 30. 9. 2007	77
Tab. 3.1.6 Pracovníci v zemědělství podle věku v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	78
Tab. 3.1.7 Podniky fyzických a právnických osob podle určení produkce v krajích ČR v roce 2007	79
Tab. 3.1.8 Využití orné půdy v krajích ČR v roce 2007	80
Tab. 3.1.9 Využití orné půdy v okresech Pardubického kraje v roce 2007	81
Tab. 3.1.10 Osevní plochy v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2008	82
Tab. 3.1.11 Hektarové výnosy v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2008	83
Tab. 3.1.12 Sklizeň v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2008	84
Tab. 3.1.13 Stavy hospodářských zvířat v krajích ČR k 30. 9. 2007	85
Tab. 3.1.14 Stavy hospodářských zvířat v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	86
Tab. 3.1.15 Stavy hospodářských zvířat v Pardubickém kraji v letech 2002 až 2009	87
Tab. 3.1.16 Živočišná výroba v Pardubickém kraji v letech 2001 až 2008	87
Tab. 3.1.17 Zemědělské stroje ve vlastnictví podniků v krajích ČR k 30. 9. 2007	88
Tab. 3.1.18 Stroje a zařízení ve vlastnictví podniků v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	88
Tab. 3.1.19 Produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji v letech 2003 až 2007	89
Tab. 3.1.20 Produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji za rok 2007	90
Tab. 3.1.21 Rostlinná produkce Pardubického kraje v letech 2003 až 2007	91
Tab. 3.1.22 Rostlinná produkce Pardubického kraje za rok 2007	91
Tab. 3.1.23 Živočišná produkce Pardubického kraje v letech 2003 až 2007	92
Tab. 3.1.24 Živočišná produkce Pardubického kraje za rok 2007	92
Tab. 3.2.1 Lesy v krajích České republiky podle dřevin	93
Tab. 3.2.2 Lesy v okresech Pardubického kraje podle dřevin	94
Tab. 3.2.3 Lesy ve správních obvodech ORP Pardubického kraje podle dřevin	95
Tab. 3.2.4 Lesy v krajích České republiky podle kategorií a subkategorií	96
Tab. 3.2.5 Lesy v okresech Pardubického kraje podle kategorií a subkategorií	97
Tab. 3.2.6 Lesy ve správních obvodech ORP Pardubického kraje podle kategorií a subkategorií	98
Tab. 4.1.1 Základní územní a sídelní charakteristiky k 31. 12. 2008	100
Tab. 4.1.2 Obce venkovského prostoru podle počtu obyvatel k 31. 12. 2008	101
Tab. 4.1.3 Obce podle hustoty zalidnění k 31. 12. 2008	102
Tab. 4.1.4 Struktura půdního fondu a koeficient ekologické stability k 31. 12. 2008	103
Tab. 4.1.5 Časová dostupnost sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností a sídla kraje v roce 2008	104
Tab. 4.2.1 Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2008	105
Tab. 4.2.2 Porodnost a potratovost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	106
Tab. 4.2.3 Úmrtnost v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	107
Tab. 4.2.4 Pohyb obyvatelstva v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	108
Tab. 4.2.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání k 1. 3. 2001	109
Tab. 4.3.1 Vybrané ekonomické ukazatele	110
Tab. 4.3.2 Ekonomické změny v letech 2001 až 2008	111
Tab. 4.3.3 Odvětvová struktura ekonomiky k 31. 12. 2008	112
Tab. 4.3.4 Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008	113
Tab. 4.3.5 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2008	113
Tab. 4.3.6 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v roce 2008	114
Tab. 4.3.7 Veřejné rozpočty v letech 2003 až 2008 (roční průměr)	115
Tab. 4.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce	116
Tab. 4.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001	117

Tab. 4.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001	118
Tab. 4.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001	120
Tab. 4.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008	122
Tab. 4.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008	123
Tab. 4.5.1 Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu	125
Tab. 4.5.2 Domovní fond v letech 1991 a 2001	126
Tab. 4.5.3 Bytový fond v letech 1991 a 2001	127
Tab. 4.5.4 Trvale obydlené byty podle období výstavby domu k 1. 3. 2001	128
Tab. 4.5.5 Vybrané charakteristiky úrovně bydlení k 1. 3. 2001	128
Tab. 4.5.6 Dokončené byty v letech 2001 až 2008	129
Tab. 4.6.1 Občanská vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007)	130
Tab. 4.6.2 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru v roce 2000 a 2006 (2007)	132

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet obcí v SO ORP Pardubického kraje ve venkovském, přechodném a městském prostoru podle krajské varianty vymezení venkova k 31. 12. 2008	18
Graf 2 Počet obyvatel v SO ORP Pardubického kraje ve venkovském, přechodném a městském prostoru podle krajské varianty vymezení venkova k 31. 12. 2008	18
Graf 3 Podíl obyvatel a obcí ve venkovském, přechodném a městském prostoru SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	22
Graf 4 Podíl obcí podle kategorie hustoty zalidnění a podíl obyvatel podle velikostních skupin obcí ve venkovském a přechodném prostoru SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	23
Graf 5 Koeficient ekologické stability v okresech Pardubického kraje k 31. 12. 2008	24
Graf 6 Podíl obyvatel v obcích podle časové dostupnosti sídla správního obvodu obce s rozšířenou působností v okresech Pardubického kraje v roce 2008	25
Graf 7 Index stárí v okresech Pardubického kraje k 31. 12. 2008	27
Graf 8 Živě narození mimo manželství a věřící obyvatelstvo ve venkovském prostoru SO POÚ Pardubického kraje	28
Graf 9 Pohyb obyvatelstva v okresech Pardubického kraje v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	30
Graf 10 Přírůstky obyvatel stěhováním v obcích SO ORP Pardubického kraje v letech 2005 až 2008	33
Graf 11 Obyvatelstvo se základním vzděláním a osoby ve věku 65 a více let ve venkovském prostoru SO POÚ Pardubického kraje k 1. 3. 2001	34
Graf 12 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním podle pohlaví v SO ORP Pardubického kraje k 1. 3. 2001	34
Graf 13 Přírůstek ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v okresech Pardubického kraje v letech 2001 až 2008	36
Graf 14 Statistické jednotky typu podnik ve zpracovatelském průmyslu napojeném na primární sektor v SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	38
Graf 15 Míra ekonomické aktivity podle pohlaví v okresech Pardubického kraje k 1. 3. 2001	42
Graf 16 Zaměstnání podle sektoru ekonomické činnosti ve správních obvodech ORP Pardubického kraje k 1. 3. 2001	44
Graf 17 Obsazená pracovní místa na 1 000 zaměstnaných bydlících v SO ORP Pardubického kraje k 1. 3. 2001	44
Graf 18 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve správních obvodech ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	46
Graf 19 Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let v SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	47
Graf 20 Uchazeči o zaměstnání na 1 000 obyvatel podle délky evidence ve správních obvodech ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2008	49
Graf 21 Podíl neobydlených bytů na bytovém fondu v okresech Pardubického kraje k 1. 3. 2001	51
Graf 22 Struktura neobydlených bytů v okresech Pardubického kraje k 1. 3. 2001	52

Graf 23 Byty v trvale obydlených domech v okresech Pardubického kraje podle období výstavby domů k 1. 3. 2001	53
Graf 24 Trvale obydlené byty v okresech Pardubického kraje se zavedeným plynem a připojením na veřejnou kanalizaci k 1. 3. 2001	55
Graf 25 Trvale obydlené byty v rodinných domech podle energie používané k vytápění v roce 2001	55
Graf 26 Dokončené byty na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008 (roční průměr)	57
Graf 27 Průměrná hodnota bytů v nových rodinných a bytových domech postavených v okresech Pardubického kraje v letech 2001 až 2008	58
Graf 28 Podíl dětí ve věku 6 – 14 let v obcích bez základní školy na celkovém počtu dětí daného věku podle správních obvodů ORP v Pardubickém kraji v roce 2006	60
Graf 29 Byty v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více podle správních obvodů ORP v Pardubickém kraji v roce 2007	61
Graf 30 Porovnání hodnot vybraných ukazatelů venkovského, přechodného a městského prostoru s krajským průměrem	63
Graf 31 Hierarchické shlukování správních obvodů POÚ Pardubického kraje podle 19 ukazatelů	67
Graf 32 Obhospodařovaná zemědělská půda podle právní formy zemědělských podniků v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	75
Graf 33 Výměra obhospodařované zemědělské půdy na 1 podnik podle právních forem v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	76
Graf 34 Zemědělské vzdělání vedoucího pracovníka v zemědělských podnicích v Pardubickém kraji v roce 2007	79
Graf 35 Využití obhospodařované orné půdy v Pardubickém kraji v roce 2007	81
Graf 36 Osevní plochy obilovin v okresech Pardubického kraje v roce 2007	82
Graf 37 Osevní plochy pícnin na orné půdě v okresech Pardubického kraje v roce 2007	82
Graf 38 Hektarové výnosy obilovin v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2008	83
Graf 39 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	86
Graf 40 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2007	86
Graf 41 Zemědělské stroje v okresech Pardubického kraje k 30. 9. 2007	88
Graf 42 Zemědělské podniky poskytující a využívající zemědělské služby v Pardubickém kraji v roce 2007	89
Graf 43 Produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji v letech 2003 až 2007 (předběžný údaj)	90
Graf 44 Produkce zemědělského odvětví v krajích ČR v roce 2007 (předběžný údaj)	90
Graf 45 Dřevinná skladba lesa v roce 2007	94
Graf 46 Defoliace stromů v Pardubickém kraji v letech 1996 – 2006	96
Graf 47 Vybrané subkategorie lesů v okresech Pardubického kraje v letech 2000 a 2007	97
Graf 48 Obyvatelstvo venkovského prostoru podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2008	101
Graf 49 Struktura obcí podle kategorie hustoty zalidnění k 31. 12. 2008	102
Graf 50 Vybrané druhy pozemků a koeficient ekologické stability ve venkovském prostoru k 31. 12. 2008	103
Graf 51 Živě narození a z toho mimo manželství na 1 000 obyvatel v letech 2001 až 2008	106
Graf 52 Celkový přírůstek (úbytek) počtu obyvatel (rozdíl stavů k 31. 12. 2008 a k 1. 1. 2001)	108
Graf 53 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s vysokoškolským vzděláním podle pohlaví k 1. 3. 2001	109
Graf 54 Podíl zpracovatelského průmyslu napojeného na primární sektor na celkovém počtu ekonomických subjektů k 31. 12. 2008	112
Graf 55 Podíl městského a venkovského prostoru na lůžkových kapacitách hromadných ubytovacích zařízení daného kraje v roce 2008	114
Graf 56 Nárůst daňových příjmů obecních rozpočtů na 1 obyvatele mezi roky 2003 a 2008	115
Graf 57 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001	119
Graf 58 Podíl uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let k 31. 12. 2008	121
Graf 59 Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence na úřadech práce k 31. 12. 2008	123
Graf 60 Podíl trvale obydlených domů podle období výstavby v roce 2001	126

Graf 61 Neobydlené byty podle důvodu neobydlenosti v roce 2001	127
Graf 62 Podíl trvale obydlených domů se zavedeným plynem a připojením na veřejnou kanalizaci v roce 2001	129
Graf 63 Byty v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2007	131
Graf 64 Podíl obcí ve venkovském prostoru s kanalizací napojenou na čistírnu odpadních vod v roce 2000 a 2006.....	132
Graf 65 Podíl obcí se železniční zastávkou v roce 2006.....	133
Graf 66 Odchytky hodnot vybraných ukazatelů venkovského a městského prostoru Pardubického kraje od republikového průměru.....	134

SEZNAM MAP A KARTOGRAMŮ

Administrativní členění Pardubického kraje k 31. 12. 2008	19
Obce v Pardubickém kraji k 31. 12. 2008.....	20
Typologie prostorů pro klasifikaci venkovských obcí.....	13
Rozdělení správních obvodů POÚ Pardubického kraje do shluků pomocí Wardovy metody.....	67
Vymezení venkovského, přechodného a městského prostoru v Pardubickém kraji	69
Hustota zalidnění v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2008	69
Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí Pardubického kraje k 31. 12. 2008	70
Změna počtu obyvatel v obcích Pardubického kraje mezi roky 2000 a 2008	70
Index stáří v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2008.....	71
Míra ekonomické aktivity obyvatel v obcích Pardubického kraje k 1. 3. 2001 (SLDB)	71
Míra nezaměstnanosti v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2008	72
Dokončené byty v obcích Pardubického kraje v letech 2001 až 2008.....	72
Průměrná velikost zemědělských podniků podle právní formy v krajích ČR v roce 2007.....	75
Obhospodařovaná orná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka v zemědělství (AWU) a podíl najaté orné půdy v krajích ČR v roce 2007	78
Podíl orné půdy na zemědělské a struktura osevních ploch v krajích ČR v roce 2007	80
Intenzita chovu skotu v okresech ČR k 30. 9. 2007	84
Intenzita chovu prasat v okresech ČR k 30. 9. 2007	85
Podíl lesů na celkové výměře správních obvodů ORP v České republice v roce 2007.....	93
Podíl listnatých dřevin na celkové ploše lesů podle správních obvodů ORP v České republice v roce 2007	95
Podíl hospodářských lesů na celkové ploše lesů podle správních obvodů ORP v České republice v roce 2007.....	98
Podíl obyvatel venkovského prostoru ve správních obvodech ORP k 31. 12. 2008.....	99
Vymezení venkovského a městského prostoru v České republice.....	135
Hustota zalidnění v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008.....	136
Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí venkovského prostoru k 31. 12. 2008.....	137
Změna počtu obyvatel v obcích venkovského prostoru mezi roky 2000 a 2008.....	138
Index stáří v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008.....	139
Míra ekonomické aktivity obyvatel v obcích venkovského prostoru k 1. 3. 2001 (SLDB)	140
Míra nezaměstnanosti v obcích venkovského prostoru k 31. 12. 2008	141
Dokončené byty v obcích venkovského prostoru v letech 2001 až 2008	142